

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

44 Vites ingluviem, convivia, sive tabernas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

quid minamur, cum dolore fiat, de scripturis comminatio vindictam futuram, ne nos ipsi in nostra potestate, sed Deus in nostro sermone timeatur. Ita prius movebuntur spirituales, ut spiritualibus proximis; quorum auctoritate, & lenissimis quidem, sed instantissimis admonitionibus cetera multitudo frangatur.

C. II. ¶ Nihil clericorum aut continentium licet tabernam intrare.

Item ex concilio Laodicensi, c. 24.

Non oportet clericos servientes i a presbyteris usque ad diaconos, & deinceps ordinis ecclesiastici omnes usque ad ministros, aut leutores, aut exorcistas, aut officarios, aut psalmistas, aut etiam eos, qui in proposito continentis sunt, tabernas intrare.

1 ¶ Clericos servientes ¶ Græci est, isegmæd, quod Dioscorus verit, sacro ministerio deditos: quam versionem concilium Aquileiense, Burchardus, & Ivo attulerunt.

2 ¶ Tabernam ¶ Sequelatur in impressis, nisi causa necessitatis: que sunt expuncta, quia neg, in perisly, manuscriptis, neg, in Burchardo, & Ivo, neque in ipso concilio Laodicensi, aut Aquileiensi (ubi ubi, hoc idem reperitur) legitur: valentius tamen accepta ex can. Apoll. 54.

C. III. ¶ Deponatur clericus, qui tabernam, aut ergasterium habere voluerit.

Item ex sexta synodo, cap. 9.

Nullo clerico licet tabernam, i aut ergasterium habere. Si enim huiusmodi tabernam ingredi prohibetur, quanto magis alius ministrare in ea? Si quis veritate quid fecerit, aut cesset, aut deponatur.

1 ¶ Tabernam, aut ergasterium ¶ Græci est, xamnd, id est, cauponariam, id est, cauponariam tabernam.

C. IIII. ¶ Nisi necessitate compulsi clerici tabernam non ingrediantur.

Item ex concilio Carthagini, c. 27.

Clerici b. edendi vel bibendi causa, tabernas non ingrediantur, nisi peregrinationis necessitate compulsi.

C. V. ¶ Corripendus est episcopus, qui convivium occupatur.

Item Gregorius Natali episcopo, lib. 2. reg. indit. 10. epist. 14.

Multis ab urbe tua venientibus, frater charissime, iudici, pastoralis cura derelicta, soliste convivii occupatum: que audita non crederem, si hæc actionum tuarum experientiam approbarem. Nam quia nequam lectionis ista deas, nequaquam exhortationi invigiles, sed ipsum quoque usum ecclesiastici ordinis ignores; hoc est in refectorium, quod eis, sub quibus es positus, servare reverentiam necis.

C. VI. ¶ De eodem.

Item ad eundem lib. 2. epist. 37.

Convivia, que ex intentione impendendæ charitatis sunt, rectè vestra fraternitas e in suis epistolis laudat. Sed tamen sciendum est, quia tunc ex charitate veritate procedunt, cum in eis nulla absentium vitia mordetur, nullus ex irrisione reprehenditur, nec in eis inanes secularium negotiorum fabulæ, sed verba sacre lectionis audiuntur: cum non plus, quam necesse est, levitur corpori, sed sola ejus infirmitas reficitur, ut ad usum exercendæ virtutis habeatur. Hac itaque si vos in vestris conviviis agitis, abstinentium, d fateor, magistri estis.

C. VII. PALEA.

Item ex concilio Nannetensi.

a Com. Aquiligran. cap. 6. Burch. l. 2. c. 131. Ivo part. 6. cap. 207. b Aquiligran. concilio. Burch. l. 2. cap. 130. Ivo p. 6. cap. 206. c al. sanctiani. d abstinentia.

Nillus a presbyterorum, quando ad anniversarium diem, trigessimum, aut septimum, vel tertium alicujus defuncti, aut quacunq; vocatione ad collectam presbyteri convenit, se inebriare ullatenus præsumat, nec precatus amore b sanctorum, vel ipsius animæ bibere, aut alios ad bibendum cogere, vel se aliena precatione ingurgitare; nec plausus, & risus inconditos, & fabulas inanes ibi referre, aut cantare præsumat, aut turpia joca, vel urso, vel tomaticibus ante se fieri c patiat: nec larvas demonum i ante se fieri consentiat: quia hoc diabolicum est, & a sacris canonibus prohibitum.

1 ¶ Demonum ¶ Burchardus addit, quas vulgo Talamas dicunt.

C. VIII. ¶ De eodem. PALEA.

Quando autem convenierint presbyteri ad aliquod convivium, aliquis e prior illorum, verum autem mensam incipiat, & cibum benedicat: & tunc secundum ordinem sedeat, ubi alteri honorem præbentes; & per vices cibum & potum benedicat, & aliquis de illorum clericis aliquid de sancta scriptura legat. Et s post resurrectionem similiter sanctum hymnum dicant ad exemplum ¶ Domini, sicut in cena scilicet legitur: & sic se continent omnes presbyteri maxime in talibus locis, ut non vituperetur ministerium illorum.

C. IX. ¶ De eodem. PALEA.

Item ex eodem.

Quando b presbyteri per Kalendas simul conveniunt post peractum divinum mysterium, ad necessariam collationem, non quasi ad plenam refectorem, sed quasi ad prandium, ibi ad tabulas resideant: ne per talia inhonesta convivia se invicem gravent: quia indecens est, & onerosum; sæpe etiam tarde ad ecclesiam redeunt, majus damnum de reprehensione consequuntur, quod h de gravidine mutua contrahunt, quam lucrum ibi faciant. Nam de huiusmodi conventu Paulus Corinthios reprehendit, qui inconvenienter cenam Dominicam manducare conveniebant. Sic & qui ad cenam Dominicam, id est, ad collationem verbi sub occasione conveniunt, & ex veritate n ventris causa conjunguntur, reprehensibiles coram Deo, & hominibus habentur. Et ideo peractis coram Deo, & hominibus frangant, & singuli singulos bibere faciant; & maxime ultra tertiam vicem poculum non contingant, & sic ad ecclesias redeant.

C. X. ¶ Christiani ex symbolo convivium non celebrant.

Item ex concilio Laodicensi, c. 35.

Non oportet ministros altaris, vel quoslibet clericos, aut etiam laicos Christianos ex symbolo (quæ p vulgus comestitia appellat) convivium celebrare.

C. XI. ¶ Sacrorum scripturarum lectis sacerdotibus semper convivium ministrantur.

Item ex concilio Toletano 3. c. 67.

Pro q reverentia Dei & sacerdotum, id universa sancta constituit synodus, ut (quia solent crebro mensis otiose fabule interponi) in omni sacerdotali convivio lectio divinarum scripturarum miscetur. Per hoc enim & animæ edificantur ad bonum, & fabulæ non necessariæ prohibentur.

a De consilio, dist. 3. c. nullus. Burch. l. 2. cap. 161. Ivo p. 6. c. 212. b al. in amore. c al. facere permittat. d Burch. l. 2. cap. 162. Ivo p. 6. c. 213. e decanus, aut aliqui. f Burch. g Matt. 26. h Burch. l. 2. c. 164. Ivo p. 6. cap. 215. i al. ministerium. k c. 1. al. cibi. m n. Corinth. 21. n al. inebrietas. o Com. Aquiligran. c. 13. Rab. in pa. c. 27. p Ista sunt addita loco c. 13. dist. 3. q Burch. l. 2. c. 163. Ivo p. 6. cap. 260. Raban. in part. c. 28. Apud Martin. Brava.

C. XII. *¶ De confertis nec convitiis facere, nec ante horam diei scribam clericis commovere licet.*

Item ex concilio Martini Papa, c. 61. & 66.

Non a liceat sacerdotibus, vel clericis, sed nec religio-
sis laicos convitiis facere de confertis. ¶ Nec oportet vixi in convivio, nec aliquando clericos, nisi hymno dicto, comedere panem, & post cibos gratias au-
ctori Deo referre.

Si ergo laici comestiones damnales sunt, multo magis sacerdotibus imputantur ad gehennam. Venter enim pinguis (ut Hieronymus b ait) evasium sensum generat: cum sacerdotale sensus contra vigilare debeat, & tenuis: atque ideo edacitatem viciu obnoxii in sacerdotes ungi non debent. Et enim (ut ait Gregorius in moralibus) qui adhuc vitium bello subsistent, nequaquam per predicationis usum praesse magisterio ceterorum debent.

DISTINCTIO XLV.

Sequitur c (non percussorem.) Non enim oportet episcopum ita esse infensibilem, & perturbati sensus, ut percussus, qui debet esse patiens: sed sequatur eum, qui dorsum passus ad flagella.

C. I. *¶ Verborum correptione, non verberibus timere debet episcopus.*

Unde Gregorius scribit Joanni episcopo Constantinopol. lib. 2. epist. 72. al. cap. 9.

Quid d autem de episcopis, qui verberibus timeri volunt, canones dicant, bene fraternitas vestra novit. Pastores etenim facti sumus, non percussores: & egregius predicator dicit, *¶ [Argue, absterge, incipiam omni patientia & dolentia.]* Nova vero atque inaudita est ista praedicatione, quae verberibus exigit fidem.

C. II. *¶ De eodem.*

Item in concilio Romano sub Sylvestro, c. 77.

Neminem f quisquam peccantem clericum corde attingat, non presbyter, non diaconus, non episcopus clericum, vel servitorem ecclesiae ad eadem perducatur. Sed si ita causa exigit clericum, triduo privetur honore, ut poenitentiam redeat ad matrem ecclesiam.

C. III. *¶ Non asperis, sed blandis verbis, ad fidem sunt aliqui provocandi.*

Item Gregorius Paschasio episcopo Neapol. lib. 11. epist. 21.

Qui sincera intentione extraneos ad Christianam religionem ad fidem cupiunt rectam perducere, blandimentis non asperitatibus debent studere, ne quorum mentem reddita ad planum ratio poterat revocare, pellat procul adversitas. Nam quicumque aliter agunt, & eos sub hoc velamine ad consueta ritus sui volunt eultura suspendere, suas illi magis, quam Dei causas protrahunt attendere. ¶ Iudaei h liquidem Neapoli consistentes quesi nobis sunt, asserentes, quod quidam eos quibusdam feriarum suarum solemnitatibus irracionabiliter nantur arcere, ne illis sit licitum festivitatum suarum solennia colere, sicut eis nunc usque, & parentibus eorum longis retro temporibus licuit observare. Quod si ita se veritas habet, supervacua rei videntur opera dare. ¶ Nam quid utilitatis est, quando, etiam contra longum usum fuerit vetiti, ad fidem illis, & conversionem nihil proficit? Aut cur Iudaeis, qualiter caeremonias suas colere debeant, regulas ponimus, si per hoc eos lucrari non possimus? Agendum ergo est, ut

a Burch. l. 2. c. 165. Ivo part. 6. cap. 26. cap. 66. b Epist. ad Neopolitanum. lib. 2. cap. 10. c 1. Tim. 3. & ibi gl. ordin. & Anselm. ex Hieron. ad Oceanum. d Jo. Diac. lib. 3. c. 9. Poly. lib. 4. tit. 9. e 2. Timoth. 4. f Nemo. orig. g al. plani. h Ivo p. 2. cap. 103. i al. adhibere.

ratione potius, & mansuetudine provocati, sequi nos velint, non fugere: ut eos, ex eorum coalicibus ostendentes, quod dicimus, ad sinum matris ecclesiae Deo possimus adjuvante convertere. Itaque fraternitas tua eos monitis quidem, prout poterit, Deo adjuvante, ad convertendum accendat, & de suis illis solemnitatibus inquietari demum non permittat: sed omnes festivitates, feriasque suas, sicut hactenus tam ipsi, quam parentes eorum per longa colentes retro tempora tenuerunt, liberam habeant observandi, celebrandi, licentiam.

C. IIII. *¶ Non severitate, sed benevolentia subditos per alios corrigant.*

Item Gregorius IIII. in epistola episcopo per Galliam, & Germaniam celsituti.

Licet & plerumque accidant in sacerdotibus, quae sunt reprehendenda, plus tamen ega corrigendos agat benevolentia, quam severitas; plus cohortatio, quam comminatio; plus charitas, quam potestas: cum nomen nostrum sine reprehensione, aut sine peccato vivat. Nam si Dominus & statim post triam negationem beatum Petrum Apostolum praecceptorem nostrum iudicasset, non tantum ex eo fructum, sicut fecit, receperit. Expectandi ergo, atque corrigendi magis sunt rectores ecclesiae, quam statim iudicandi: cum majora negotia, & difficiliore causarum exitus, sanctorum patrum canones spiritu Dei conditi, & totius mundi expectatione consecrati, iubeant sub nostrae sententiae expectatione suspendi, nostraeque moderamine finiri. Unde necesse est hae, & alia ecclesiastica quaeque negotia post multorum experimenta causarum sollicitus perspicere, & diligenti praecaveri: quemus per spiritum charitatis, & pacis omnis materies scandalorum, & praesumptio invidiorum, atque opprobrio simplicium fratrum ecclesiae Domini auferantur. Et sicut non vult quidem fatuum se aliorum iudicio praevarari, ita non audeat alii inferre, quod sibi non vult fieri. Iudaei non sunt cogendi ad fidem, quam tamen sibi inviti susceperint, cogendi sunt retinere.

¶ Invidiorum] In epistola Gregorii IIII. (quae est in scripto memorato codice bibliothecae Dominicanae,) & aliquos vestros exemplaribus Gratiani legitur, Iudaeorum.

C. V. *¶ Sicut non sunt Iudaei ad fidem cogendi, ita nec conversi ab ea recedere permittuntur.*

Unde in concilio Tolerano 4. c. 36. statutum est.

De Iudaeis autem praecipit sancta synodus, nemini deinceps ad credendum vim inferri. [Cui f enim vult Deus, misereatur, & quem vult, indurat.] Non tales inviti salvandi sunt, sed volentes, ut integre forma iustitiae. Sicut enim homo proprio arbitrio voluntate serpenti obediens perit, sic volente se gratia Dei propriae mentis conversione homo quisque credendo salvatur. Ergo non vi, sed liberi arbitrii facultate convertantur, luandus sunt, non potius impellendi. Qui autem jam pridem ad Christianitatem coacti sunt venire (sicut factum est temporibus religiosissimi principis Sisebuti) quia jam constat eos sacramentis divinis initiatos baptismi gratiam suscepisse, & chrismate unctos esse, & corporis, & sanguinis Domini exitiisse particeps, oportet, ut fidem, quam etiam vi, vel necessitate susceperunt, tenere cogantur, ne nomen Domini blasphemetur, & fides, quam susceperunt, vilis, & contemptibilis habeatur.

a Infra ea. cap. licet. Ivo part. 1. cap. 61. b al. commo. c Math. 26. d proficisci. orig. e Burch. lib. 2. cap. 10. part. 1. cap. 276. & part. 2. cap. 94. Panorm. lib. 1. cap. 10. f Rom. 10.